Diagnòstic genètic del càncer de pulmó

La investigació en el camp genètic ha permès realitzar avenços revolucionaris en el tractament

El càncer de pulmó va ser la principal causa de mort a Europa l'any 2009 i els últims estudis estadístics publicats pronostiquen que l'any 2012 se'n diagnosticaran gairebé 25.000 casos nous, només a l'Estat espanyol.

Desgraciadament, la majoria de les persones que el pateixin presentaran la malaltia en una fase avançada no operable. Això es deu al fet que, en les fases inicials, el càncer de pulmó no produeix símptomes i passa, gairebé sempre, inadvertit.

Per aquest motiu, des de fa molt de temps s'intenten desenvolupar programes de diagnòstic precoç que permetin detectar la malaltia en una fase localitzada, com passa, en el càncer de mama, amb les mamografies de control que es realitzen a les dones a partir dels 40-50 anys (l'edat d'inici del programa varia segons cada comunitat).

El problema és que la radiografia de tòrax no és una prova suficientment precisa per detectar tumors de pulmó de mida petita. Una alternativa seria el TAC (o escàner), que pot distingir lesions menors d'1 cm, però encara no s'ha determinat quins pacients se l'haurien de fer o cada quant temps caldria repetir la prova, i la repercussió que pot tenir l'exposició repetida a la irradiació a llarg termini.

Un altre dels camps de batalla fonamentals en la lluita contra el càncer és la prevenció. El 80% dels casos de càncer de pulmó es diagnostiquen en fumadors i el risc està directament relacionat amb el nombre de cigarrets que es fumen i amb els anys des que es va començar a consumir tabac. Per aquest motiu, són fonamentals els programes d'ajuda a la deshabituació tabàquica que es desenvolupen en centres de salut i hospitals, les campanyes de conscienciació, i la legislació que regula el consum de tabac als llocs públics.

Investigació científica al laboratori Pangaea a Dexeus./USP DEXEUS

Les bones notícies són que, en els últims anys, les investigacions en el camp de la genètica han permès realitzar avenços revolucionaris en el tractament del càncer de pulmó. Durant la segona meitat de segle XX, tot i els esforços dels investigadors, els tractaments de quimioteràpia eren poc específics i no massa eficients.

L'any 2003, un grup d'investigadors va descobrir que existia una població de pacients els tumors dels quals presentaven una alteració genètica concreta que promovia el creixement del tumor: la mutació en el gen EGFR. Però el més important va ser que, arran d'aquest descobriment, es podien desenvolupar medicaments específicament dissenyats per tractar aquest tipus de càncer de pulmó, amb una gran efectivitat i amb efectes secundaris molt lleus.

És important destacar que el Grup Espanyol de Càncer de Pulmó dirigit pel Dr. Rafael Rosell (cap del servei d'Oncologia Mèdica d'USP Institut Universitari Dexeus i cap de servei del departament d'Oncologia de l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona) ha estat pioner a escala mundial en la determinació d'aquestes alteracions per a pacients de tot l'Estat, havent portat a terme un important estudi que confirma els bons resultats dels medicaments anti-EGFR.

Des d'aleshores, s'han descobert moltes altres alteracions genètiques que han permès definir millor la malaltia que abans anomenàvem simplement càncer de pulmó. Mutacions del gen EGFR, del gen K-Ras, del gen PIK3CA, translocació EML4-ALK. Cada una d'aquestes alteracions denomina un tipus diferent de càncer de pulmó que pot ser tractat d'una manera més específica i eficient.

Tot i això, encara queda molt camí per recórrer. Existeixen, almenys, un 50% dels pacients en els quals encara no som capaços de detectar una alteració genètica específica, però una cosa és clara: en l'oncologia del segle XXI resulta indispensable l'anàlisi de la firma genètica del tumor per poder realitzar un tractament adequat del càncer de pulmó.

Dr. Santiago Viteri
Coordinador Servei d'Oncologia Mèdica d'USP Dexeus.

129724-999052G

USP Institut Universitari Dexeus Barcelona

La teva salut, en les millors mans

USP Institut Universitari Dexeus és un hospital general que ofereix assistència sanitària de primer nivell i compta amb consultes mèdiques de totes les especialitats. Disposa dels equips mèdics més capdavanters, de les tecnologies més avançades en diagnòstic i tractament i d'unes instal·lacions altament confortables.

Sabino Arana, 5-19 - 08028 Barcelona - www.dexeus.es - Tel: 93.227.47.47